

Ureditev povojnih grobišč

KANAL A, 31.05.2011, SVET NA KANALU A, 18.26

GREGOR TREBUŠAK: Ker naša država, politika in ljudje, še vedno niso zaprli enega najtemnejših poglavij zgodovine, povojnih pobojev, ta tema še vedno močno razdvaja. Po 11. pregradah v rovu SV. Barbare v Hudi jami, se zdaj soočamo še s pregradami na površju. Tako opozarja zgodovina Mitja Ferenc, na neraziskanost najbolj zloglasnega kraja množičnega poboja. In vse kar je bilo zamolčano je s sodelavcema Mahmadejem Aličem in Pavlom Jamnikom, objavil v knjigi Huda jama, skrito za 11. Pregradami. Za vstop v rov so se pripravljali mesece, da bodo tam našli posmrtne ostanke je bila zgolj še ena teorija, takšnega prizora nešteto okostnjakov, moških, žensk in celo otrok, si niso mogli zamisliti. V rovu so našli zgodovino, dobri dve leti po razkritju pa so ostali nemočni. Tisti, ki so bili glasni, da je treba povojna grobišča urediti in žrtvam ter njihovim svojcem dati dostojen kraj spomina, so ostali brez služb. Pred parlamentom je naša kolegica Katarina Drlja. Katarina, vso to pot od teorije do dejanskega odkritja, so zdaj Ferenc, Alič in Jamnik zapisali v knjigi, kaj jim pravzaprav še ostane v tej bitki?

No pravzaprav nič. To knjigo bodo nocoj, konkretno čez pol ure tu v Cankarjevem domu še predstavili vsem tistim, ki jih ta problematika zanima, toda ta dediščina, te kosti, dediščina 2. Svetovne vojne, bodo brez politične volje ostale preprosto razmetane po državi. Se je pa danes vnela tudi debata o izjavi igralca Iva Godniča, ko je sprva omenil, da je v Sloveniji več kot 90% tistih, ki menijo, da se je v času Tita bolje živelo kot danes, ob vsem tem pa dodal še za mnoge sporne naslednje besede:

IVO GODNIČ: Se pavi jaz imam več kot 90, 92% prijateljev, kar se Tita tiče in zaveznikov ne, teh 8 bomo pa...

VODITELJ: Kaj?

GODNIČ: Ja zdej so Sv. Barbaro izpraznil ne, nje spet prostor a veste.

TREBUŠAK: Katarin ata izjava je pognala kri po žilah in nanjo so se odzvali tudi mladi v stranki Nova Slovenija, v čem je težava?

DRLJA : Ja v stranki trdijo, da je izjava preprosto žaljiva in pa, da spodbuja nasilje. Zgroženi in užaljeni so torej vsi tisti, ki se borijo, da se ta grobišča dostojno označijo, človeku primerno uredijo, vsi tisti torej, ki svoje nasprotnike sprašujejo ali bi morda, ko sami umrejo, tudi tako želeli biti kar zmetani v nekakšno jamo, ali pa bi vendarle radi pustili nekakšen kraj spomina, nekakšne grob vsem tistim, ki ostanejo za njimi. Več o vsem tem pa v prispevku.

(PRISPEVEK)

DRLJA : Mitja Ferenc nas odpelje kar k enemu izmed 100 grobišč pri Vodichah. Dobesedno v grmovju je zaprašen, pozabljen križ.

MITJA FERENC (zgodovinar): Tisti, ki smo sodelovali, več kot 3 leta pri tej Hudi jami, v bistvu protestiramo, pozivamo.

DRLJA : Protestirajo za civilizacijske norme, za pravico do groba. Da v globokih rovih kot je ta sv. Barbare in globokih jamah, kosti, ki so jih našli, ne ostanejo pozabljene. Protestirajo, da se za tako številne tu pobite, do katerih so se prebijali, uredi primeren prostor spomina. A zdaj udarijo še besede Iva Godniča, ki so za podmladek NSI z Jernejem Vrtovcem na čelu, daleč od šale.

JERNEJ VRTOVEC (predsednik Mlade Slovenije): Pričakujemo predvsem konkretne posledice: namreč, tisti, ki poziva k nasilju nad drugače mislečimi, mora biti obsojen.

DRLJA : Godniča, ki pa tudi ne ostane redkobesedne, bodo kazensko ovadili.

GODNIČ: Jaz se ukvarjam s politično satiro in pravim, da sem humorist in igralec in se bom še naprej, imam čisto vest.

DRLJA : Žaliti, še doda, ni bil njegov namen. A v Hudi jami so pred leti pretrdo delali, da bi se danes smejali neprimernim izjavam na to temo, ki jim sledi tudi zgodovinar Jože Dežman, pa kar ni videti konca.

JOŽE DEŽMAN: Po hudi jami so se še okrepile ne od drugorazrednosti naprej in je čas, da slovensko pravosodje spet reče svoje in to v dobro družbe.

DRLJA : Če pa ne bo je tu knjiga, v spomin in opomin.